

تبیین پایداری کشاورزی با تأکید بر بهینه‌سازی الگوی کشت

بتول فولادی هلیله^۱ و صادق رحمانی^۲

۱- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان (zfooladi3@yahoo.com)

۲- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان

چکیده

از دغدغه‌های اساسی بشر، لزوم توجه به پیامدها و آثار فعالیت‌های محیط‌زیستی است، چراکه تاکنون تبعات سوء ناشی از عدم توجه به طبیعت بر زندگی انسان مترتب شده است. لذا، ملاحظات محیط‌زیستی هم‌زمان با رویکرد اقتصادی برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه بخش کشاورزی، اصلی بنیادی است. لازمه دستیابی به کشاورزی پایدار برای توسعه اقتصادی، الگوی کشت مناسب مبتنی بر جلوگیری از اتلاف منابع و بهره‌وری بهینه از این منابع است. با آمایش کشاورزی مبتنی بر بهره‌وری مطلوب از منابع، شناسایی ظرفیت‌های کشاورزی در سطوح مختلف، شناسایی تنگناها، افزایش تولید و درآمد چنین شرایطی قابل حصول خواهد بود. کشاورزی بخشی کلیدی در توسعه اقتصادی و اجتماعی است که نقش به‌سزایی در دستیابی به امنیت غذایی، تنوع اقتصادی، ریشه‌کن کردن فقر و رفاه انسان‌ها ایفا می‌کند. از طرفی زمین‌های حاصلخیز و منابع کشاورزی محدود بوده و جمعیت رو به رشد جهان، روزه‌روز نیاز به تولیدات کشاورزی را افزایش می‌دهد؛ به طوری که امروزه چنین افزایشی در تقاضا موجب فشار بر منابع مورد نیاز کشاورزی شده است. به دلیل محدودیت‌هایی که در منابع قابل دسترس وجود دارد، این شرایط را تنها می‌توان با افزایش برداشت در واحد سطح از طریق برنامه‌ریزی با استفاده از زمین‌های موجود، منابع آب و سایر نهاده‌های کشاورزی مدیریت کرد. از این رو، برنامه‌ریزی مناطق زیر کشت و تعیین الگوهای بهینه آن برای مدیریت سامانه‌های تولیدی کشاورزی، به ویژه در مناطق خشک و نیمه خشک که از کمبود آب رنج می‌برند و عدم قطعیت برنامه‌های زراعی در آن از احتمال بیش‌تر برخوردار است، امری ضروری است.

واژه‌های کلیدی: پایداری کشاورزی، بهینه‌سازی، الگوی کشت، محیط‌زیست